

2017-09-21
U2017/03739/GV

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att digitalisera de nationella proven m.m.

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att utveckla och tillhandahålla digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd i grundskolan och på gymnasial nivå i enlighet med vad som anges i propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala (prop. 2017/18:14).

Skolverket ska utveckla gemensamma ramverk för de nationella proven och för de nationella bedömningsstöden samt informera om deras syfte. Skolverket ska även genomföra en försöksverksamhet med ett stegvist införande av digitaliserade prov och extern bedömning som ska pågå från och med höstterminen 2018 till och med höstterminen 2021.

Skolverket ska senast den 15 februari 2018 redovisa en plan för utvecklingsarbetet enligt detta uppdrag. Skolverket ska sedan årligen den 15 februari med start 2019 redovisa vidtagna åtgärder och hur arbetet utvecklas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 3 oktober 2023. I redovisningen ska en analys av konsekvenser för huvudmännen och lärare av de olika alternativ som prövats inom försöksverksamheten ingå. Skolverket ska dessutom löpande informera Utbildningsdepartementet om utvecklingsarbetet.

Genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) tillfördes anslaget 1:1 *Statens skolverk* 34 000 000 kronor 2017 för att möjliggöra en digitalisering av nationella prov och bedömningsstöd. I propositionen beräknar regeringen att anslaget behöver utökas med 56 000 000 kronor årligen 2018–2021, 71 000 000 kronor 2022, 64 000 000 kronor 2023 och 45 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2024.

Skälen till regeringens beslut

Utredningen om nationella prov överlämnade i mars 2016 betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25). I budgetpropositionen för 2017 anförde regeringen i finansplanen samt i utgiftsområde 16 att det är viktigt att lärarnas administrativa börda minskar så att lärarna kan fokusera på sitt kunskapsuppdrag. Regeringen ställde sig positiv till utredningens förslag om en digitalisering av nationella prov och ökade inslag av extern bedömning samt att antalet nationella prov ska minska. Vidare anförde regeringen att regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition med utgångspunkten att skapa en rättvis och likvärdig bedömning av elevlösningar av proven.

Den 14 september 2017 beslutade regeringen propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala. I propositionen bedömer regeringen bland annat att det nationella stödet för kunskapsbedömning och betygssättning bör bestå av nationella prov och nationella bedömningsstöd. I propositionen bedömer regeringen vidare att de nationella proven och bedömningsstöden bör digitaliseras och att elevlösningar av nationella prov ska bedömas av någon annan än den lärare som undervisat eleven (extern bedömning).

Enligt betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning finns det brister i provens stabilitet över tid. Det finns också enligt utredningen stora skillnader mellan de olika proven när det gäller hur resultaten bedöms och principerna för sammanvägning till ett provbetyg. Gemensamma ramverk för konstruktionen av nationella prov respektive nationella bedömningsstöd ger goda förutsättningar för ett samordnat och förtydligt provsystem, vilket är viktigt för att kunna åstadkomma en rättssäker och likvärdig kunskapsbedömning. En ökad stabilitet i provsystemet och ökad likvärdighet i lärarnas kunskapsbedömning av eleverna kommer, enligt regeringens uppfattning, öka möjligheterna till att de nationella proven framöver kan konstrueras för att, till skillnad från i dag, bättre kunna mäta elevernas kunskapsutveckling över tid.

Närmare om uppdraget

Digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd

Skolverket ska, för att kunna konstruera nationella prov av hög kvalitet, utarbeta ett gemensamt ramverk för utvecklingen av de nationella proven. I ramverket ska kvalitetskriterier för provverksamheten anges. Ett motsva-

rande gemensamt ramverk bör även tas fram för de nationella bedömningsstöden.

Skolverket bör i utvecklingen av ramverket precisera vilka nationella bedömningsstöd som bör tas fram utifrån de behov myndigheten identifierar i sitt arbete med uppdraget.

Det är viktigt att läraranvisningar och annat bedömningsmaterial har en tydlig struktur med en gemensam kärna som lärare, oavsett ämne, ska kunna känna igen och relatera till. Skolverket ska informera om de nationella proven och de nationella bedömningsstöden och deras syfte.

Vid utvecklandet av det digitaliserade provsystemet ska Skolverket, så långt som möjligt, sträva efter att säkerställa provens tillgänglighet och användbarhet för alla elever, inklusive elever med funktionsnedsättning, för att inte begränsa elevens möjlighet att visa sina kunskaper i provsituationen. Skolverket ska också utveckla rapporteringsfunktioner utifrån de olika behov av resultatinformation som t.ex. huvudmän, rektorer och lärare har, vilket bl.a. kan bidra till att stärka skolornas kvalitetsarbete.

Uppsatser i svenska, svenska som andraspråk och engelska ska skrivas på dator eller annan digital enhet från och med höstterminen 2018. Målsättningen är att alla prov, i den mån det digitaliserade formatet är möjligt sett till kursplanernas innehåll, ska vara digitaliserade 2022.

Regeringen beslutade i juni 2017 att ge Skolverket i uppdrag att ta fram kartläggningsmaterial för förskoleklassen och revidera obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan (U2017/02561/S). I propositionen Läsa, skriva, räkna – en åtgärdsgaranti (prop. 2017/18:18) föreslår regeringen att de kartläggningsmaterial som ska användas ska benämnas nationella kartläggningsmaterial. Skolverket ska i arbetet med detta uppdrag överväga om även det nationella kartläggningsmaterialet ska digitaliseras.

Försöksverksamheten

Att digitalisera det nationella provsystemet är en omfattande och komplex uppgift. Det är i dagsläget inte helt klarlagt vilka vägval som kommer att behöva göras och vilka lösningar som ska väljas. En central uppgift är att säkerställa att systemet fungerar så att proven kan genomföras vid avsedd tid-

punkt, samtidigt som hänsyn måste tas till att skolhuvudmännen använder olika system och plattformar och har kommit olika långt när det gäller investeringar i it. Det finns internationella exempel där snabba införanden av digitaliserade provsystem har stött på hinder. Ett genomförande ska därför inledas med en försöksverksamhet för att säkerställa funktionalitet och användarvänlighet.

Skolverket ska i sitt arbete säkerställa den tekniska och vetenskapliga kompetens som uppdraget kräver, och i övrigt vidta de åtgärder som krävs för ett gott resultat med beaktande av de möjligheter till effektivisering som digitalisering av proven ger enligt vad som anges i betänkandet SOU 2016:25. Försöksverksamheten ska utvärderas och Skolverket ska se till att utformningen av försöksverksamheten möjliggör detta.

Regeringen avser att i en förordning ange de närmare förutsättningarna för försöksverksamheten.

På regeringens vägnar

Anna Ekström

Anna Barklund

Kopia till

Finansdepartementet/Kommunenheten
Statens skolverk
Statens skolinspektion